

bestemt forbrydelsestype. Synspunktet måtte i så fald være, at en ændret kompetenceordning ikke på samme måde som den nugældende kan tilgodese sådanne samfundsmæssige eller politiske behov.

Ud fra overordnede synspunkter vil det således efter Justitsministeriets opfattelse i nogle tilfælde kunne opleves som principielt uheldigt og i enkeltstående tilfælde vanskeligt acceptabelt, hvis regeringen ikke har mulighed for at sikre, at en sag efterprøves af Højesteret. Synspunkter af denne karakter træder formentlig særlig klart frem og antager en endnu mere principiel karakter, hvis man forestiller sig, at kompetencen som foreslået af Advokatrådet henlægges til et nyt uafhængigt nævn, jf. nedenfor under afsnit 6.7.

6.5. Højesterets egen vurdering.

Højesteret har som nævnt flere gange givet udtryk for, at den gældende ordning har fungeret godt, og at retten derfor ikke har noget ønske om en ændring af ordningen. I rettens skrivelse af 8. maj 1989, der er afgivet i forbindelse med Folketingets behandling af beslutningsforslaget om procesbevillinger, anfører Højesteret samtidig, at retten ikke finder at burde udtale sig om, hvorvidt principielle betænkeligheder ved at lade afgørelsen om 3. instansbehandling i straffesager træffes af justitsministeren som øverste chef for anklagemyndigheden har en sådan vægt, at de desuagtet kunne føre til en ændring af de gældende regler. I forbindelse med høringen over Retsplejerådets betænkning har Højesteret henholdt sig til disse synspunkter.

6.6. Bivirkninger ved en kompetenceændring.

Det er såvel i den politiske debat som af Retsplejerådet nævnt, at der knytter sig nogle mere eller mindre uhensigtsmæssige virkninger til en kompetenceomlægning. Der er således bl.a. peget på, at en afgørelse fra Højesteret kan blive opfattet som en forhåndstillkendegivelse om Højesterets afgørelse af selve sagen.

Retsplejerådet har imidlertid selv i sin betænkning stillet en række forslag, som har til formål dels at begrænse sådanne uheldige bivirkninger, dels at sikre, at disse afgørelser ikke kommer til at indtage en dominerende plads i Højesterets arbejde. Der henvises herved til redøgørelsen i afsnit 4.2.3. ovenfor. Justitsministeriet kan i det hele tilslutte sig Retsplejerådets forslag til de ændrede bestemmelser i retsplejeloven, herunder om kriteriet for 3. instansbevilling, såfremt der ønskes en omlægning af de gældende kompetenceregler.

6.7. Særligt om nævns-modellen.

Forslag om at henlægge kompetencen til at meddele 3. instansbevilling til et særligt uafhængigt nævn blev drøftet allerede under Folketingets forhandlinger om beslutningsforslaget. Forslag herom er endvidere stillet i Advokatrådets høringssvar.

Retsplejerådet udtaler sig imod en sådan løsning, og såvel Højesteret som Rigsadvokaten tiltræder Retsplejerådets synspunkter. Justitsministeriet kan også på dette punkt tiltræde Retsplejerådets opfattelse. Ud over de af Retsplejerådets fremhævede forhold kan der også over for en nævnsmodel peges på synspunkter af mere principiel karakter. Ordningen indebærer, at det uafhængige nævn kan nægte eller tillade sager indbragt for Højesteret efter en praksis, som Højesteret er uden indflydelse på, og eventuelt tillade sager indbragt i et omfang, som Højesteret muligt ikke kan nå at behandle inden for rimelig tid, medmindre retten udvides. Højesterets arbejde vil således kunne vise sig at være helt afhængig af nævnet og dets praksis for meddelelse af 3. instansbevillinger, uden at nævnet som modstykke hertil er undergivet nogen form for retlig eller politisk kontrol.

Ved overvejelserne om kompetenceplaceringen syntes valget således at måtte stå mellem Højesteret selv eller den myndighed, der har det almindelige ansvar for retsvæsenets hensigtsmæssige funktion, og som i konsekvens heraf er undergivet en løbende politisk kontrol på dette område.

Rigsadvokaten har i sit høringssvar over Retsplejerådets betænkning peget på, at en del af indvendingerne imod, at Justitsministeriet træffer afgørelse i disse sager, kan fjernes ved at lovfæste den gældende praksis, hvorefter Justitsministeriet kun helt undtagelsesvis giver anklagemyndigheden instruktioner om behandlingen af konkrete straffesager. Der henvises herved til afsnit 5.3. ovenfor. En lovbestemmelse af denne karakter vil imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse kun kunne tjene som argument for at bibeholde de straffeprocessuelle bevillinger i Justitsministeriet.

Hertil kommer, at Retsplejerådet i betænkning nr. 1194/1990 bl.a. har behandlet spørgsmålet om Justitsministeriets rolle og opgaver som øverste anklagemyndighed i relation til konkrete straffesager. Retsplejerådet fandt, at der fortsat bør være mulighed for, at Justitsministeriet griber ind i forbindelse med behandlingen af konkrete straffesager. En bestemmelse som foreslået af Rigsadvokaten vil således være i strid med Retsplejerådets anbefaling og vil tillige stride mod de politiske hensyn, der er nævnt ovenfor i afsnit 6.4., og som mere generelt taler for at bevare kompetencen hos den udøvende magt.